

Megjelent: KAPU 2014. január 30.

Grandpierre Atila:

Megnyílnak az érzékelés kapui – az igazi világra

A modern emberiség szellemisége nem a valódi világra irányul

Furcsa világban élünk. Descartes óta a világot két különálló lényegűnek fogjuk fel. Ez a két „lényeg”, „szubsztancia” az anyag és a tudat. És folyik a szellemi küzdelem, rendszerint vagy az egyik, vagy a másik, vagy mindkettő mellett elkötelezetten. Ha az anyagot emeli ki az ember, az eredmény a materializmus. Ha a tudatot, az eredmény az idealizmus. Ha mindkettőt, akkor jutunk a dualizmus-hoz, a kettősség különös elméletéhez, amelyben éppen az a legkevésbé világos, hogy hogyan képes kölcsönhatni két olyan „lényeg”, amelyeknek egymáshoz semmi közük. Az anyag ugyanis e világképben tudat nélküli, a tudat pedig anyagtalan. Ez a három, öndicsőítő világnézet uralja a modern ember gondolkodását.

A két alapkérdés: a Világegyetem és az élet

Úgy tűnik, az önmagát a legmagasabb polcra helyező modern civilizációban mindmáig nem tűnt fel – tisztelet a kivételnek – hogy a világ lényege se nem az anyag, se nem a tudat. Ezek helyett két másik tényező az igazán lényeges: az élet, és a Világegyetem. Ha meggondoljuk, hogy a világban élünk, akkor világossá válik, hogy legelőször is azt kell tisztázzuk, mi a világ, és mi az élet. Az is azonnal világossá válhat, hogy a világ lényegének kutatásában a legelső tisztázandó tényező az a kérdés: mi a világ? Félretenni a világ mibenlétének kérdését, kiemelni a világ egy részét és azt megtenni a világ alapjának, legalábbis rendkívül kockázatos vállalkozás.

Hogyan lehet az az anyag a világ alapja, amit csak viszonylag későn kifejlődött külső érzékszerveink révén fogunk fel?

Anyagnak azt nevezzük, ami külső érzékszerveinkkel érzékelhető. Külső érzékszerveink a földi élet fejlődése során meglehetősen későn fejlődtek ki. Ennek fényében vajon mi indokolja, hogy éppen a külső érzékszervek által felfogott anyagi jelenségvilág a világ lényege? Ez az eljárás ahhoz hasonlítható, mint amikor egy amatőr rádiószerelő megépíti első rádiókészülékét, amelyen mondjuk öt szűk sávban fogja fel az elektromágneses hullámok több, mint 20 nagyságrendet átfogó tartományának egy töredékét, és kijelenti, hogy amit a készüléke felfog, az a világ lényege. Valóban? Hiszen az elektromágneses hullámok fajtái a kozmikus sugárzás legnagyobb energiájú válfajától, a gamma-sugaraktól a legnagyobb hullámhosszúságú rádióhullámokig terjednek. És tegyük hozzá, a világ nemcsak ezekből a hullámokból áll. S ha így van, akkor az anyagi világnak is csak töredékét fogjuk fel érzékeinkkel, és emellett még másfajta „felfogó-készülékünk” is lehet.

Öt érzékszervünk – és a többi világ-felfogó képességünk

És valóban, van másfajta felfogókészülékünk, hiszen nem a szem, az orr, a fül érzékel, hanem az élőlény maga. Ahogy azt Condillac kifejtette „Értekezés az érzetekről” c. könyvében (a 12. oldalon), az érzet a lélek módosulása, az érzékszervek csupán az alkalmat szolgáltatják hozzá. Ennek megértéséhez elegendő, ha csak azt felidézünk, hogy nem a látás, hallás, ízlelés, tapintás, szaglásból alakultunk ki, hanem megszületésünk után mi magunk, az embernek nevezett élőlény szervezete tanult meg látni, hallani, ízlelni, szagolni, tapintani. És az élőlény felfogóképessége nem merül ki a külső érzetek felfogásában, hiszen saját érzéseit, élményeit, indíttatásait, belső világának rezdüléseit is érzékeli. Öt külső érzékszervünk nem zár el örökre a valóság lényegében teljes felfogása, megismerése elől, ha figyelembe vesszük, hogy egész elménk, s benne értelmünk, érzéseink, sejtéseink, inspirációink, intuíciónk olyan teljességet alkot, amely képes az egész világ, az egész létteljesség közvetlen felfogására.

Alapvető megismerő képességeink

A sejtés, az intuíció az ösztönös, közvetlen világérzékelés, a belső szemlélettel közvetlenül megragadott tudás, a dolgok mélyére hatolás képessége. A sejtések képesek a tudatos gondolkodás nélkül is elérni céljukat, a tudást a felszínre hozni. Polányi Mihály „Hallgatólagos tudás” (Tacit Knowledge) című korszakalkotó könyvében kimutatta, hogy a szavakba foglaló, tudatos gondolkodás tevékenységét a hallgatólagos tudás vezeti. Ez az ösztönös tudás az, ami minden tudatos gondolkodás alapja és vezetője. Képesek vagyunk tudatos következtetések és tapasztalatok nélkül is valóságos, sőt nélkülözhetetlen tudásra szert tenni. A matematikában is szükség van axiómákra, alapvető kiindulópontokra, amelyekből aztán levezethetőek a matematikai felismerések. Ezek az alap-axiómák tehát magukban foglalják, sűrített formában, a matematikai tudást. Ugyanakkor ezek a matematikai axiómák maguk matematikai érveléssel nem igazolhatóak, hiszen minden logikai érvnek támaszkodnia kell valamire. A matematika ezekre az axiómákra támaszkodik. Az axiómák maguk pedig közvetlenül igazak számunkra, nyilvánvalóak minden érvelés nélkül, ösztönösen úgy érezzük, nem is lehetséges, hogy ne legyenek igazak. Hasonlóan, a logika alapaxiómái is intuitív tudásból erednek, és nem szorulnak más ismeretág általi igazolásra.

Belső világunk mélységei – az intuíció

Ahogy elménk mélye felé haladunk, egyre mélyebb ismeretforrásokra bukkanunk. Öntudatunk a tudatos, szavakba foglalható gondolkodás szintjén mozog. Eközben a mélytudat szintjén zajló belső érzékelésre, érzéseinkre támaszkodik. Belső érzékelésünk legmélyebb szintje pedig, s egyben elménk legmélyebb körzete s egyben határa az ösztönös világérzékelés szintje. Ahogy a madár a fa lombkoronája szintjén fészkel, a fa lombkoronája a fa törzse közvetítésével a gyökérszétből, a magból ered, úgy ered gondolkodó-képességünk az érzések közvetítésével a sejtésekből, az intuitív világérzékelésből. Elménk mélységei felé haladva tudatunk egyre tágul. Tudjuk, hogy egy hétjegyű szám megjegyzése már sokszor próbára teszi öntudatunkat. Érzésvilágunk, pillanatnyilag nem tudatos ismereteink és érzéseink világa sokkal tágasabb, mint az a szűk tartomány, amelyre figyelmünket képesek vagyunk összpontosítani. Sejtéseink világa pedig még tágasabb. Ha tetteiből ítéljük meg, sejtéseink, intuitív, ösztönös világérzékelésünk világa kiterjed az egész világra.

Elménk legmélyebb szintjén tehát az egész világot találjuk. Az egész világ, igen, az egész Világegyetem az a mag, amelyből sejteiseink, érzéseink, gondolataink fakadnak.

Nem véletlen, hogy agyunk elemző, részekre elkülönítő bal féltekéje mellett jobb féltekét is kaptunk a Természettől. Ez a jobb félteke az egészlátás otthona. Amíg a bal félteke a rész-ismereteket gyűjti, addig a jobb félteke az egészt ragadja meg. És ahogy nincs rész egész nélkül, úgy vagyunk mi is teremtve: bal agyféltekénk mellett ott található jobb féltekénk is. Ez a jobb félteke az alkotóerő, a kreativitás forrása – nem véletlenül. Az alkotóerő a Nagy Egész-ben rejlik.

Az inspiráció és az ösztönös világérzékelés

Az intuíció rokon az inspirációval. Az inspiráció a hirtelen, rendkívüli világosságú belátás. Nem véletlen a szó alakja sem: in-spiráció, belégzés – az ősi káldeus kozmológiában, ahogy a jógában és a taoizmusban, a légzés során nemcsak levegőt lélegzünk be, de a Világegyetem még finomabb megnyilvánulásait, alkotóerejét, a Világegyetemet éltető isteni akaratot is.

Nem véletlen ösztön szavunk alakja sem. A nyelvtörténeti lexikon szerint "ösztön" szavunk első írott nyoma 1006-ból keltezhető, mégpedig "eszten" (Isten) alakban. Milyen lehetne a mai világ, ha mi emberek azt élnénk át, hogy valósággal isteni, mennyei ösztönök hajtanak (ösztönöznek) bennünket? Ösz-tön, Ős-ten, Is-ten. Isten bennünk rejlik, mert az ő ösztön, az életösztön bennünk rejlik, és az Élet az Isten, a Világegyetemet éltető erő, az Élő Isten.

Ösztönös világérzékelésünk jelentkezik az ihletben is. A Magyar Nyelv Értelmező Szótára (1986, III. kötet, 459. oldal) szerint fokozott érzékenységu lelkiállapot, lelkesült hangulat, amelyben a szellemi, különösen művészi alkotásra ösztönző és képesítő termékeny alkotókedv kibontakozik.

Az alkotóerő és a világérzékelés

Hát ez számunkra igencsak izgalmas. Ugyanis ebből arra következtetünk, hogy belső világunk mélye felé haladva lelkesültségünk egyre növekszik. Ha a lelkesültséget az élet áramkörébe bekapcsolódás mértékével mérjük, akkor ez azt jelenti, hogy belső világunk mélységei felé haladva az áramerősség egyre fokozódik. És világunk legmélyén ott lakik az a jókedv, életkedv, alkotói kedv, lelkesültség, amely csodás gondolatokkal, felismerésekkel, érzésekkel tölt meg bennünket. És ez a legbelső ösztön alkotásra ösztönöz bennünket! Alkotásra, a világ érzékelésére, a világ átszellemült, lelkesült érzékeléséből fakadó alkotásra, arra, hogy ezekkel az érzésekkel, felismerésekkel megajándékozzuk embertársainkat!

Ha belső világunk mélye felé haladva a lelkesültség, átszellemültség, az alkotóerő egyre nő, van vajon ennek határa? Az egyes embernek persze bizonyos értelemben biztosan vannak korlátai, de maga az alkotóerő, ha teljes mivoltában kibontakozik, minden bizonnyal korlátlan. Nem feltétlenül azt állítom, hogy belső világunkban benne rejlik a végtelen, korlátlan alkotóerő. Lehet, hogy csak határos a korlátlan alkotóerő birodalmával. De ha határos, akkor egy olyan birodalommal határos, ahol a lelkesültség, az átszellemültség, az alkotóerő az égisz ér. Más szóval: Lánglelkü és lángeszü világból fakad az életünk! És ez a világ az igazi világ, az igazi, teljes

valóság! Sem a lombkorona, sem a fatörzs, sem a mag nem a teljes valóság. A valódi, hosszú távú, örök valóság az a talaj, amelyben a mag kicsírázik – és ez a talaj az igazi, maradandó, legvalósabb valóság. Más szóval: az ihlet, a megérezés, az ösztönösen megérezett világ, a jobb féltekével felfogott Egész, a lánglelkű és lángeszű világöszton az igazi valóság! És ez az igazi valóság a leglelkesebb, legjobb kedvet adó életforrás! Az érzékelés kapui megnyílnak a valóságban égő eleven életerőtől, ami maga a világ igazi, teljes, időtlen valójában!

Belső világunk titkai

Itt, ebben a legforróbb, legrejtettebb, mégis minden másnál közelebbi világban rejlik a közösségi tudattalan világa éppúgy, mint az egyetemes, minden emberben ott élő logika, a matematikai igazságok világa, az egyetemes, emberi igazságok világa, az egyetemes életigazságok világa, az egyetemes élet szépségének világa. Itt rejlik az emberiség közös tudatmezeje, minden földi élőlényt egybekötő együttérzés közösségi érzés-erőtere. Itt, belső világunk mélyén rejlik a minden földi és égi élőlényt, az egész végtelen, élő Világegyetem minden élőlényét összekötő érzeshálózat, teljes egészében. Belső világunk mélyén ragyog az az örök életerő, amely nemcsak a mi földi életünket, de az egész külső világot is hajtja, teremti, amelyben forgolódik a Nap, a Hold és a csillagok. A Természet az ihlet otthona, az ihlető érzések örök és kimeríthetetlen forrása, az ihletett pillanatok világa, a végső valóság.

Az igazi zene az igazi ihletből születik

Ez az alkotóerő a kozmikus élet, az Élő Világegyetem lényege. Az igazi érzésekben, az ihletett világlátásban tárul fel a valóság igazi arca. A kozmikus valóság legmélyebb alapjából, a kozmikus ihlet világából születik az igazi zene. „Van muzsika, amelyet természetesen nevezhetnénk, mivel nem a tudás és az elmélkedés szülötte, hanem az ihleté, és nem követi a szabályok és szokások szigorát. Ez mindenekelőtt a népzene, a parasztnépzene” – írja George Sand „Consuelo” c. regényében (1842-1843-ban jelent meg először; magyarul 1978, 1. köt., 377.o.). „Mert van egy láthatatlan réteg a szellemvilág, melyből sugallatokat kapunk, ezt hívják a művészek inspirációnak. Belső töltésünk állandó kapcsolatban van ezzel a szférával, ahonnan az ihletet kapjuk. Amikor valami igazán jót csinállok, az az érzésem, hogy csak keresztül jött rajtam, mint az elektromosság a kábelon” – nyilatkozta nemrég Vásáry Tamás (Rendhagyó élettörténet - hogyan születik a tehetség? Közéleti Krónika, 2010 február).

Az ihlet szerepe a királyi mágusok társadalmában

Az ősi magyarság az ihlet égi erejének adta át a társadalom irányítását. A mágusok népe az emberré válás folyamatában a Mindenséggel tartott eleven kapcsolatot (Grandpierre Atilla: Királyi mágusok ősnépe: a magyar). Ebben az ihletett állapotban született az első nyelv: a magyar. Ebben az ihletett állapotban született az első államszervezet, a Napkirályság, amely természetszerűen az Égből a Nap sugarain aláereszkedő érzés- és tudásfolyam által részesült a kozmikus érzés- és gondolatfolyamból. A mágusok népe hatalmas országrészeket népesített be, ahol a mágusok városai álltak. Nemcsak a mai Polgár-Csőszhalom környékén talált ősi körárok-rendszerrel (amely i.e. 5 300 körül épült) tártak fel egy csupa szentélyből álló, a Nap felé tájolt bejáratú falut, de Erőd is ilyen szentély-város volt. A mágusok az ősi emberiség tudósai, s egyszersmind papjai, a tudományok, a művészetek, a

filozófia, az államszervezés, mesterségek tudói és gyakorlói voltak egyszemélyben. Közülük kerültek ki a királyok is, de maguk a mágusok is királyi rangúnak számítottak, ők is jogarokat viseltek. A mágusok és a királyok hivatása volt a társadalom, az emberiség számára az égi tudás átadása.

Strabón beszámol „Geográfika” című művében arról, hogy a mai Törökország területén, Anatóliában fekvő nagy-kappadókiai „Komána” nevű városban „áll Komana és Enyó temploma; ezt ők Mának nevezik. A város tekintélyes nagyságú, a lakosság legnagyobb részét az ihletettek és templomszolgák tömege alkotja...a papok rendszerint ugyanazon nemzetségből valók, mint a királyok”. (vagyis a mágusok nemzetségéből – GA).

A magyar királyi mágusok eredeti hivatásának, az égi ihlet földre hozatalának, a földi világ égi mintára történő megszervezésének eszméjét még a középkorban született híres Hármaskönyv is őrzi, ha ezt eddig ebben az összefüggésben nem is ismerték fel. Werbőczy István ugyanis ezt írja: „Ugyanis te, legjobb és legkeresztényebb király...még gondolataid sem nélkülözik a mennyei ihletet” (Werbőczy István Hármaskönyve. Magyar Törvénytár. Dr. Márkus Dezső, 1897, Franklin Társulat. 7. o.).